

med 2,000 Kr. paa Lommen. Ganske vist har den ikke-subventionerede Husmand den Fordel, at han bliver før færdig med sin Gæld; men det tager dog det bedste af hans Tid alligevel, idet det varer 45 Aar eller der omkring, inden han faar den amortiseret. Efter 25 Aars Forløb er den ikke-subventionerede Husmands Ydelse 156 Kr.; men de første 25 Aar skal han altsaa svare 253 Kr. og møde med 2,000 Kr. paa Lommen mod Statshusmandens 600 Kr. De ville se, mine Herrer, at det er en betydelig Fordel, der bydes Jordlodtagerne efter denne Lov i Forhold til dem, der maa tilvejeskaffe sig Jorden uden at kunne komme ind under denne Lovs Bestemmelser.

Man skal ikke tale haanligt om Prioritetsbestyrere i Forbindelse med denne Lov, thi, som jeg har sagt det før, man kan ikke paa een Gang blæse og have Mel i Munden. Naar man er i den Nødvendighed at skulle laane $\frac{9}{10}$ paa sin Ejendom, er denne stærkt behæftet, det er ubestrideligt, det gælder Godsejeren saavel som Husmanden. Men Sagen er, at Husmanden kan slaa sig igennem, navnlig den lille Husmand med en Ejendom som efter Forslaget her; men naar man kommer meget over de 6,000 Kr. med $\frac{9}{10}$ Prioritet, er det min Overbevisning, at Betingelserne for at klare sig ere mindre gode. Der er den Forskel paa Godsejeren og Husmanden, at Godsejeren kan ikke slæbe om med $\frac{9}{10}$ Prioritet i sin Ejendom, men det kan Statshusmanden, naar hans Ejendoms Størrelse ligger indenfor den rimelige og rette Grænse, stor nok og ikke for stor. Jeg siger, man skal ikke kaste Vrag paa denne Lov, men meget hellere bidrage til at gøre den kær ude i de Kredse, hvor den skal virke. At lægge Loven for Had gør Fortræd. At hjælpe til at indarbejde den, saa at Folk forstaa, hvad det er for et vigtigt Hjælpemiddel, der tilbydes dem, der kunne komme ind under denne Lov, er meget mere værd end at løfte Grænsen fra 6,000 op til 6,500 eller 7,000 Kr.

Vi have før, naar vi have behandlet denne Sag, talt nogenlunde sagligt om den, jeg beder om, at vi gøre det fremdeles og tage jævnt og nøgternt paa den, ikke teoretisk og ikke agitatorisk. Lad os tage ganske jævnt paa Sagen, som den er, derved kunne vi gavne Hundreder, Tusinder i vort Samfund. Men Sagen kan ødelægges ved, at der bydes over i en Grad, som ikke kan fyldestgøres. Derved skabes Misnøje og Mistro til den Sag, vi gerne skulde løse i god Forstaaelse. Jeg paa-

kalder alle gode Kræfters Medvirken til Sagens Løsning.

Finansministeren (Brun): Jeg ønsker i Anledning af nogle Udtalelser i Landbrugsministerens Tale at fremsætte nogle Bemærkninger om, hvad der har bevirket, at Statstilskuddets Størrelse er fastsat i Lovudkastet til $3\frac{1}{2}$ Mill. Kr. og ikke til 4 Mill. Kr. Der har naturligvis været forhandlet mellem Landbrugsministeriet og Finansministeriet om denne Sag, og jeg vil ikke skjule, at Landbrugsministeren nærmest var tilbøjelig til at søge Beløbet forhøjet til 4 Mill. Kr., og det er væsentligst fra Finansministeriet, at Betænkeligheden ved at forhøje det udover $3\frac{1}{2}$ Mill. Kr. er fremkommen. For det første har den Betragtning gjort sig gældende for Finansministeriet, at der hidtil ikke har vist sig Brug for større Beløb end de i de tidligere Love bevilgede 3 Mill. Kr. Man gik da ved Fastsættelsen af Beløbet kun saa langt, som man mente, der i Virkeligheden vilde være Anvendelse for, og stansede derfor ved $3\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Det har nemlig sine Betænkeligheder at gaa længere end nødvendigt.

Man maa vel erindre, at sætter man Grænsen op til 4 Mill. Kr., skaber man ikke derved nye Husmandsbrug, der fremkommer ikke flere, end der er Ansøgere til. Det eneste, man opnaar ved at sætte Grænsen højere, end der er Brug for, er, at man belaster baade Statskassens og Statslaanefondens Budgetter. Sagen stiller sig nemlig saaledes, at af disse $3\frac{1}{2}$ Mill. Kr. udreder Statskassen de første $\frac{3}{5}$, altsaa 2,100,000 Kr. De Obligationer, som modtages for dette Beløb, sælges saa til Hypotekbanken, og man har hidtil faaet en Kurs af 80, det vil sige et Beløb af 1,680,000 Kr. Det Tab, der fremkommer ved denne Kursdifference, er 420,000 Kr., som betyder det endelige aarlige Tilskud fra Statskassen til Etablering af Husmandsbrug. Hvis man sætter Beløbet op til 4 Mill. Kr., og Statskassen altsaa bærer $\frac{3}{5}$, bliver der Tale om 2,400,000 Kr. Sælges Obligationerne til en Kurs af 80, som i Øjeblikket maa anses for en meget høj Kurs, og som vist næppe i Fremtiden vil kunne opnaas, bliver Udbyttet 1,920,000 Kr. Forskellen 480,000 Kr. betyder altsaa det Tilskud, som Statskassen i saa Fald endelig bærer til Etablering af Statshusmandsbrug. Forskellen mellem 420,000 Kr. og 480,000 Kr., altsaa 60,000 Kr., er det Beløb, som Statskassen yderligere vil have at udrede endeligt hvert Aar, saafremt